

Uttalelse 5

Grønt skifte for lokal utvikling, beredskap og klima

I 2024 ble det målt rekordhøye temperaturer både på land og i hav rundt i verden. Klimakrisen og ekstremværet påvirker allerede samfunnet, næringslivet og verdiskapingen på flere måter. Kutt i utslippene av klimagass er nødvendig for å stoppe denne dramatiske utviklingen, men Norge når ikke klimamålene.

Ambisiøse mål om klimakutt følges ikke opp i praksis. Milliarder er gått til store industriprosjekt som havvind og batterifabrikker heller enn småskala og lokale prosjekt for klimatilpasning i fiskeflåten, havneutvikling, landbruk og transport.

Man ser derfor få tydelige resultat av klimatiltakene lokalt. Det skaper skepsis til felles prosjektsatsinger som f.eks. Lofoten De Grønne Øyene.

Strømstøtteordningen gir i praksis et insentiv til å sløse med strøm fremfor å tenke grønt, mens det er energikrise omkring i landet. Mer ekstremvær bidrar til stadige problem for kraftforsyningen og regjeringen sier i totalberedskapsmeldingen at alle i en krise må kunne klare seg i minst ei uke uten strøm, vann og forsyninger.

Et godt grep for både klimakutt og økt beredskap vil være mer lokal produksjon av energi. Halvparten av energien brukes til oppvarming, og mye kan komme fra fornybare kilder som jordvarme. Energibrønner og solceller er velprøvd og stabil teknologi som utfyller hverandre og reduserer behovet for kraft via strømmettet. Kommuner og bedrifter har store flater på tak og vegger som hvor det kan produseres strøm fra solceller. Flere analyser viser at det kan produseres solenergi årlig på eksisterende bygninger tilsvarende nesten halvparten av energiforbruket i Norge. På sikt vil også varmeveksling i sjø og tidevannskraft være aktuelle løsninger i kyststrøkene.

Begrenset tilgang på energi stopper grønn omstilling og utvikling av nye arbeidsplasser. Når grønn energi gir mer klimavennlig produksjon, så vil det styrke konkurranseevne og fremme videre omstilling. Satsing på lokal energiproduksjon vil altså bidra både til næringsutvikling, god beredskap og lavere klimautslipp.

Dette krever noen nasjonale grep:

- Statlig investeringsstøtte for koordinering av felles innkjøp og montering av grønne energianlegg i lokalsamfunn og bedrifter, basert på energibrønner, solceller eller annen moden og velprøvd teknologi. Dagens støtteordninger fra Enova er begrenset til teknologi som er i tidligfase/utviklingsfase.
- Energiselskapene som linjeeiere har et samfunnsansvar, og må pålegges å bidra til slik utviklingsprosess med tilrettelegging og kontroll av el-sikkerhet.
- Andre tiltak som gir fortgang i utvikling av grønn omstilling i kystfiskeflåten, småbedrifter og lokalsamfunn. Tiltak i statsbudsjettet for 2025 og oppdaterte klimamål for Norge må følges opp med tiltak og finansiering som gir resultater og oppslutning om grønn omstilling i by og land.

Vestvågøy SV
Januar 2025